

[Clara Munck.]

Jeg mener, at enhver samfundsborger, der er sig bevidst, repræsenterer en samfundsinteresse, al den stund samfundet jo består af enkeltindividerne. Det enkelte individs trivsel opfatter vi i lige så høj grad som noget, vi må arbejde for i den store samfundsinteresse, som dette at overdrage ejendom til offentlige myndigheder, som vi til gengæld ikke opfatter som den samfundsinteresse, vi vil kunne gå ind for.

Når boligministeren sagde, at jeg havde været polemisk, når jeg omtalte den langsigtede boligpolitik, ja, så er det nok muligt, at boligministeren har ret, men vi har jo før gjort opmærksom på, at vi ikke sætter megen pris på, at ministeren stadig væk henkaster løse tanker, men samtidig bruger SF til her at tage forskud på resultatet af eventuelle seriøse forhandlinger, som han jo ikke lægger op til. Vi gjorde opmærksom på det, da boligministeren ændrede rentelåneordningen til en rentesikring. Vi pegede på, at her havde boligministeren truffet dispositioner, der kom til at strække sig over adskillige år, i relation til drøftelserne om den langsigtede boligpolitik. Vi gjorde opmærksom på det, da boligministeren ændrede lånegrænserne for støttet byggeri; også her sagde vi, at ministeren havde grebet iud på en sådan måde, at de økonomiske vilkår i hvert fald ikke var til fri forhandling, når vi drøftede spørgsmålet om boligformer og byggeri. Og vi gør altså opmærksom på her, at når boligministeren ønsker en ekspropriationslov, der overlader til det offentlige at udnytte jord til hvad som helst, og som overlader til det offentlige at fratage hvem som helst deres jord, så er det et indgreb, der i høj grad er mærkbart, og så er det umuligt for os i alvor at tro, at vi kan nå frem til en enig boligpolitik og byggepolitik. For man må ikke glemme, at vi til enhver tid har erkendt, at vi ønsker også de bedst mulige forhold for det fornødne støttede byggeri, men vi har heller aldrig lagt skjul på, at vi ønsker samtidig de bedst mulige forhold for det private byggeri. Det er klart, det skal være underkastet samfunds kontrol, men vi er jo et land, der har kontrol på alle områder — også på for mange. Vi ønsker disse to byggemuligheder og boligformer behandlet retfærdigt, og vi må altså fastslå, at dette lovforslag, uanset hvad ministeren har frem-

ført her, ikke giver private nogen udsigt til at kunne erhverve jord og planlægge byggeri og være sikker på at komme til at udfylde planerne, for det kan passe en emsig kommunalbestyrelse i mellemtiden at gribe ind i selve ejendomsforholdet.

Ministerens har ikke kunnet fremføre, at man ikke har kunnet bygge de boliger, vi har brug for, eller har kunnet oprette de nødvendige forsyningscentre. Jeg vil da godt medgive, at vi har hørt røster om, at her eller dér ville man gerne have dit eller dat, og dér var et stykke jord, man ikke kunne erhverve, og det er selvfølgelig beklageligt, men hvorfor er det offentlige, der altid skal have sine krav opfyldt på andres bekostning? Vi er vel alle sammen vant til i vores tilværelse undertiden at måtte give afkald på ting, fordi vore ønsker ikke er opnåelige, og så må vi jo håbe på, at vi selv kan finde bedre løsninger — det kan aktive kommunalpolitikere sikkert også — ellers må vi som sagt affinde os med vilkårene.

Ministerens kunne ikke fragå, at han tidligere her har erklæret, at ekspropriation ikke giver billigere jord, og derfor er det altså en floskel, når ministeren bliver ved at sige: jeg har til hensigt med dette lovforslag at fremskaffe billig jord. Jeg opremsede netop alle de omkostninger, der løber på denne jord, og som altså må betales af byens aktuelle borgere. Så er det selvfølgelig muligt om 5, 10 eller 15 år, at kommunen får nogle penge hjem, men omkostningerne har i hvert fald ikke gjort det billigere for kommunen at afstå jorden de 5 år efter, medmindre man skal sige, at det er et tilskud, ministeren vil give ved at låne midler fra bygge- og boligfonden ud under markedsrenten, at det skal betragtes som et direkte — og så giv det navnet — ekstratilskud til offentligt byggeri, for ministeren kan, som jeg sagde før, ikke trykke billigere pengesedler. Når der betales underrente, må differencen dækkes af skatteborgerne i al almindelighed, det samfund, der altså består af skatteborgerne.

Jeg fik ikke svar på mine to konkrete spørgsmål. Det ene spørgsmål var, hvorfor ministeren i lovteksten siger, at kommunalbestyrelsen kan ekspropriere fast ejendom, der tilhører private, mens ministeren konsekvent i sine bemærkninger kun taler om råjord. Vil ministeren fastholde formuleringen af lovforslaget, eller er det en fejl? Vil